

נושא שיעור מתי כדאי לקנא?

בשיעור הקודם הוגדרה מידת הקנאה השלילית, אולם לכל מידה קיים גם צד חיובי. הקנאה החיובית מוגדרת כ"קנאת סופרים", שעליה אמרו חז"ל: "קנאת סופרים תרבה חכמה" כלומר, כאשר מושא הקנאה הוא קניינים רוחניים היא חיובית, כיוון שהיא גורמת למקנא מוֹ-טיבציה להתפתח מבחינה רוחנית ומהווה לו כלי לשפר את אישיותו, לעומתה קנאה בערכים שבחומר מובילה את האדם לרצון ולרדיפה מתמדת אחר החומר ולפגיעה בזולת. הרבי מבטא זאת בפתגם מהיום יום: "בעניינים גשמיים צריך להסתכל, במי שהוא למטה ממנו ולהודות לה' יתברך, שהיטיב חסדו עימו, ובעניינים רוחניים צריך להסתכל במי שהוא למעלה ממנו ולהתחנן לה' שייתן לו דעה טובה להתלמד ממנו וכח ועוז, שיוכל לעלות בעילוי..."

1
רציונאל

1. התלמידים יפנימו, שבכל תכונה יש צד שלילי וצד חיובי.
2. התלמידים יזהו את הצד החיובי שבקנאה.
3. התלמידים יתנסו במפגש עם רגש קנאה ועם תכונות טובות, שישמח לרכוש.
4. התלמידים יישמו את היכולת לקנא בדברים טובים בסביבתו הקרובה.

2
מטרות

הקנאה ככלי ביד היהודי	פתיחה:	5 דקות, מליאה
מראיינים את הקנאה	פעילות 1:	10 דקות, מליאה
מה לרכוש?	פעילות 2:	10 דקות, מליאה
קנאה חיובית וקנאה שלילית	פעילות 3:	10 דקות, זודות, מליאה
מה אני קונה ומה יש לקנות ממני	משוב:	10 דקות, יחידני, מליאה

3
מבנה השיעור

1. תמליל הראיון (נספח 1)
2. סיפור הקנאה (נספח 3)
3. פתקי תכונות (נספח 2) + (אטבי כביסה, חבל או סרט מתנה . לבחירה: ניתן לפזרם על שולחן המורה /על הרצפה)
4. היום יום (נספח 4)
5. רשימת הקניות מהזולת ומה שיש בעצמי (נספח 5)
6. פלקט הסיכום של טוביה החוקר (נספח 6)
7. שלושה תיקים, להכין שלט "חפץ חשוד"
8. אביזרים לראיון לבחירה: כובע, צעיף ומיקרופון למראיין. עניבה וכובע לקנאה
9. קרפים 22 צבעים רצוי ירוק ואדום לפי מספר הזוגות בכיתה

4
הכנה ואביזרים

מהלך שיעור

מתי כדאי לקנא?

5

פתיחה: הקנאה ככלי ביד היהודי

המורה יניח על השולחן שלושה תיקים ושלט: חפץ חשוד! (נספח 1) "האם ראיתם פעם חפץ חשוד? מה זה?" המורה יעורר דיון בכיתה.

נקודות לדיון:

- האם כל תיק הוא מסוכן?
  - האם תיקים זה טוב או רע?
- התלמידים יסבירו כי החפץ יהיה מסוכן רק אם תוכנו הוא מסוכן.
לאחר מכן המורה יאמר: בסיום השיעור הקודם כתבנו מכתבים לקנאה וסיימנו בשאלה: האם יש קנאה חיובית? בשיעור זה נברר מהי התשובה.

10

פעילות 1: מראיינים את הקנאה

המורה יזמין 2 תלמידים הוא ייתן צעיף ומיקרופון למראיין וכובע למרואיין.
הראיין כתוב על דף והם יקריאו אותו בהטעמה. (נספח 1). במהלך הראיין יתקוף המראיין את הקנאה, אך היא היא תתגונן ותשאל אם לקנא בתכונה חיובית זה שלילי.
המורה יבהיר: "הפעילות הבאה תסייע לנו להשיב על השאלה."

10

פעילות 2 מה לרכוש?

המורה יתלה על חבל פתקיות עם תכונות טובות של דברים חומריים או יפזר על השולחן/ על הרצפה (אם הכתה יושבת במעגל) (נספח 2). זוג תלמידים יאסוף תכונות. התלמידים יתחרו ביניהם מי יוריד מהחבל כמה שיותר תכונות או הפצים גשמיים ב 10 שניות. כל תלמיד ישתף את הכיתה בבחירותיו ואז ייווצר דיון, שבאמצעותו המורה ישלים את דף החקירות של טוביה החוקר. (נספח 6) לבחירה, לתלות כפלקט או לכתוב על הלוח.

נקודות לדיון:

- קנאה זה טוב או רע, מה יש בקנאה חיובית?
- במה מתאפיינת קנאה שלילית?
- אילו דברים משיגים בקנאה חומרית? קנאה רוחנית?
- אילו רגשות עולים בעקבות קנאה חומרית / רוחנית?
- מהן התוצאות של כל קנאה?

מהלך שיעור מתי כדאי לקנא?

נקודות שצפויות לעלות בדין:

- חומרי מול רוחני
- התוצאות של הקנאה החיובית - רכישת תכונה טובה מול הרס ורגשות שלילים.
- המחשבה העולה בקנאה שלילית: "אני לא שווה כי יש לו..." לעומת המחשבה העולה בקנאה חיובית: "אני שווה, גם אני יכול להיות... כמוהו."
- תחושת סיפוק ושמחה.
- הערה: דוגמא מצוינת לקנאה חיובית, שניתן לשלב בשיעור בשלב הדין, בקשר לפסח שני, הסיפור של טמאי המת בדור המדבר, שדרשו ממשה: "למה נגרע?!". אף הם רצו לקחת חלק בהקרבת קרבן הפסח. בזכות תביעתם זכינו ב"פסח שני", הנותן הזדמנות להקריב קרבן פסח למי שנטמא.
- המורה יסביר כי האנשים שדרשו "למה נגרע?" למעשה, קנאו קנאה חיובית במי שזכו להקריב קרבן פסח.

10

פעילות 3: קנאה חיובית וקנאה שלילית

המורה יפתח ויאמר: "נבדיל יחד בעזרת הסימנים הללו בין סוגים שונים של קנאה." הוא יחלק קרפים בשני צבעים ויבקש מהתלמידים להניף צבע, שנקבע מראש עבור קנאה שלילית (רצוי צבע אזהרה כמו אדום), לעומת צבע אחר אותו יניף, כשיעסקו בקנאה חיובית (רצוי ירוק). המורה יתחיל לקרוא את הסיפור בחרוזים. (נספח 3) בקריאה איטית, כדי שהתלמידים יספיקו לזהות, באיזו קנאה מדובר, ולהרים את הצבע המתאים. בהמשך המורה יתלה על הלוח את הפתגם מ"היום יום" בצורה לא מסודרת וביחד יסדרו אותו על הלוח (נספח 4). לסיום המורה ישאל: המורה ישאל "האם גם אנחנו מקנאים לפעמים קנאה חיובית? האם מקנאים בנו קנאה חיובית?"

5

משוב - מה אני קונה ומה יש לקנות ממני

המורה יאמר: נעביר את הנלמד לחיי היום יום שלנו. כל תלמיד ימלא רשימת קניות, שהוא רוצה לקנות מהסביבה (נספח 5) ורשימת תכונות שירצו לקנות ממנו. לדוגמא:
לקנות: שמחת חיים.
ממי: מאחותי הקטנה.
למה? כי זה חשוב לשמוח.
מה אני מוכן לעשות בשביל זה? לחייך לכל מי שאני פוגש. ומנגד -
רשימת תכונות שירצו לקנות ממני.
לסיום התלמידים ישתפו את המליאה ברשימות שהכינו.

נספח 2: חבל עם פתקים של מגוון דברים: תכונות חיוביות והתנהגות שלילית ומנגד דברים גשמיים: מחשב חדש, תפקיד נחשק, מצב משפחתי וכדו'.

**טלפון
נייד**

**חולצה
חדשה**

**להיות
בחברה**

**שיהיה
לי שיעור
בצבע...**

**לנסוע עם
אמא לבד
לקניות**

**לשבת
אחורה
בכיתה**

**להיות
יותר
אמיץ**

**שיהיה
לי חדר
לבד**

**להיות
בן יחיד**

להצליח
ללמוד חת"ת
בקביעות,
לפחות חלק.

להתנהג
יותר יפה
לאחים
הקטנים

להיות
חכם

נעלי
שבת
חדשות

לדבר
בנימוס
למורה
בכל מצב

להיות עם
מראה
חסידי

שולחן
כתיבה
חדש

מחשב
חדש

חבילה של
24 טושים
בגוונים

צריך להסתכל,
במי שהוא למטה ממנו

צריך להסתכל,
במי שהוא למעלה ממנו

בעניינים גשמיים

ולהודות לה' יתברך
שהיטיב חסדו עימו

ולהתחנן לה' שיתן לו דעה טובה
להתלמד ממנו וכח ועוז,

שיכול לעלות בעילוי

ובעניינים הרוחניים

סיכום החקירה של טוביה החוקר

הרגש: קנאה חיובית.

איך נדע שקנאה היא חיובית?

מביאה לשיפור במידות, ובהתנהגות שלנו

הרגשה, שהנה גם אנחנו יכולים להיות
טובים כמו...
נותנת לנו כח

שמחה וסיפוק בסוף.

נספח 5: רשימת קניות שאני רוצה לקנות מהסביבה, רשימת תכונות, שניתן לקנות ממני. אולי לתלות בפינה בכיתה, כדי שיראו מול העיניים.

ב"ה

רשימת קנייה

הגנהאג שאסמח לקנוג מהצולג:

_____

_____

מ

מדוע דווקא אג הגנהאג צולמה מיוחד צה?

_____

_____

מה ציכולגי לעסוג צדי לקנוג אג הגכונה?

_____

_____

ב"ה

גכונה למכירה

הגנהאג שיש לי וכדאי לרכוש _____

_____

כדאי לרכוש אורה, כי היא טובה כש _____

_____

המלצה שלי אק להצליח לרכוש אורה _____

_____